

EXPUNERE DE MOTIVE

Producția ecologică reprezintă un sector cu importanță strategică pentru agricultura României, având rol în creșterea valorii adăugate a produselor agroalimentare, în protejarea mediului, în diversificarea ofertei alimentare și în consolidarea poziției fermierilor români pe piețele interne și europene.

În sectorul zootehnic, producția de lapte ecologic presupune costuri suplimentare față de producția convențională, generate de obligațiile privind furajarea, bunăstarea animalelor, trasabilitatea, certificarea, controlul, separarea fluxurilor de producție, menținerea evidențelor și respectarea normelor europene privind producția ecologică.

Regulamentul (UE) 2018/848 stabilește cadrul european aplicabil producției ecologice și etichetării produselor ecologice. În România, operatorii din agricultura ecologică sunt supuși înregistrării, controlului și certificării de către organisme de control aprobate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Deși agricultura ecologică este recunoscută ca prioritate în politicile europene și naționale, producătorii de lapte ecologic se confruntă cu dificultăți specifice: costuri mai mari de producție, acces limitat la procesare separată, piață încă insuficient dezvoltată, volatilitate a prețurilor, dificultăți de valorificare și lipsa unui instrument național simplu, direct și predictibil care să susțină cantitatea efectivă de lapte ecologic certificată și valorificată.

Zonele predispuse depopulării sunt exact cele în care există cea mai mare concentrație de pășuni ecologice, iar persoanele din aceste zone nu au alte alternative pentru a-și întreține familia decât creșterea animalelor, activitate pe care o practică din moși-strămoși!

Avem cca 200.000 ha de pășuni ecologice certificate și doar cca 14.000 de vaci ecologice, potențialul de dezvoltare al sectorului fiind unul foarte mare!

În România s-a produs o depreciere a șeptelului de vaci de lapte ecologice în ultimii zece ani:

2014 – 23.000 de vaci

2024 – 14.000 de vaci ecologice

România se află, alături de Polonia, pe ultimele locuri în Europa la producția de lapte ecologic!

În prezent, sprijinul acordat în agricultura ecologică este structurat în principal prin măsuri sau intervenții cu plată pe suprafață ori prin forme generale de sprijin zootehnic, fără ca acestea să constituie un mecanism distinct, direct și proporțional cu cantitatea de lapte ecologic certificată și valorificată.

În aceste condiții, este necesară instituirea unei scheme de ajutor de minimis care să susțină producătorii agricoli care dețin efective de animale înregistrate în sistemul de agricultură ecologică și care valorifică efectiv lapte ecologic certificat.

Necesitatea reglementării rezultă din faptul că producătorii de lapte ecologic suportă costuri suplimentare pentru respectarea standardelor ecologice, dar nu beneficiază întotdeauna de o compensare corespunzătoare prin prețul de piață.

Fără un sprijin direct, predictibil și proporțional cu producția efectiv valorificată, există riscul reducerii interesului pentru conversia și menținerea efectivelor în sistem ecologic, cu efecte negative asupra producției interne, asupra diversității ofertei alimentare și asupra competitivității fermierilor români.

Reglementarea propusă aduce un element nou în spațiul românesc: sprijinirea directă a laptelui ecologic certificat pe baza cantității efectiv valorificate, nu doar pe baza deținerii de terenuri, efective sau drepturi istorice de plată. Astfel, sprijinul se leagă de producția reală, verificabilă și trasabilă.

Proiectul de lege poate avea efecte pozitive asupra producătorilor de lapte ecologic, asupra procesatorilor, asupra consumatorilor și asupra dezvoltării sectorului agroalimentar românesc.

Pentru fermieri, schema creează un sprijin direct, simplu și predictibil, corelat cu producția efectiv valorificată.

Pentru stat, măsura contribuie la menținerea și dezvoltarea sectorului ecologic, la creșterea trasabilității producției și la încurajarea fiscalizării vânzărilor de lapte ecologic, deoarece plata este condiționată de documente justificative.

Pentru consumatori, măsura poate contribui la creșterea disponibilității produselor lactate ecologice românești, la consolidarea lanțurilor alimentare scurte și la reducerea dependenței de importuri pentru produse cu valoare adăugată ridicată.

În mod particular, prezentul Program poate produce efecte pozitive în zonele afectate de constrângeri naturale sau de alte constrângeri specifice – inclusiv zone

montane, zone expuse secetei, eroziunii, izolării geografice ori unor limitări pedoclimatice – acolo unde costurile de producție, colectare și valorificare a laptelui sunt, de regulă, mai ridicate, iar alternativele economice locale sunt mai reduse.

Planul Strategic PAC al României 2023-2027 recunoaște explicit necesitatea sprijinirii acestor teritorii, prevăzând alocări pentru zonele afectate de constrângeri naturale, inclusiv zone montane și regiuni afectate de secetă sau eroziune, în special în sudul și estul României.

În același timp, România are un sector zootehnic de lapte caracterizat prin productivitate medie redusă comparativ cu media Uniunii Europene, Eurostat indicând pentru anul 2024 un randament aparent de 3.540 kg lapte/vacă/an în România, cel mai redus nivel din Uniune, față de media UE de 8.120 kg/vacă/an. În acest context, sprijinirea directă a laptelui ecologic certificat și efectiv valorificat nu reprezintă doar o măsură punctuală de compensare a costurilor suplimentare generate de certificare, furajare ecologică, trasabilitate, bunăstarea animalelor și separarea fluxurilor de producție, ci și un instrument de menținere a activității agricole viabile în comunități rurale vulnerabile.

Prin corelarea ajutorului cu cantitatea de lapte ecologic certificată și valorificată cu documente justificative, schema stimulează producția reală, fiscalizată și trasabilă, fără a recompensa simpla deținere formală de efective.

Pentru zonele defavorizate, acest mecanism poate contribui la păstrarea fermelor mici și mijlocii în circuitul economic, la stabilizarea veniturilor agricole, la menținerea pajiștilor și a practicilor extensive compatibile cu obiectivele de mediu, la crearea de oportunități pentru cooperative, centre de colectare și procesare locală, precum și la reducerea riscului de abandon al activităților zootehnice în teritorii unde laptele ecologic poate deveni o sursă de valoare adăugată locală.

Pentru estimarea impactului bugetar, se poate utiliza productivitatea medie aparentă a României pentru anul 2024, indicată de Eurostat la 3.540 kg lapte/vacă/an, România având cea mai redusă productivitate medie aparentă din Uniunea Europeană la acest indicator.

Producția teoretică anuală aferentă efectivului de vaci de lapte certificate ecologic poate fi estimată astfel:

$$14.035 \text{ capete} \times 3.540 \text{ litri/cap/an} = 49.683.900 \text{ litri/an}$$

La un quantum al ajutorului de 2 lei/litru, impactul bugetar brut estimat este:

$$49.683.900 \text{ litri/an} \times 2 \text{ lei/litru} = 99.367.800 \text{ lei/an}$$

Prin urmare, impactul bugetar brut orientativ, calculat pe baza efectivelor de vaci de lapte certificate ecologic și a productivității medii naționale, este de aproximativ 99,3 milioane lei/an, respectiv aproximativ 19,09 milioane euro/an.

Această estimare are caracter prudent și orientativ, întrucât nu toate cantitățile produse de efectivele certificate ecologic sunt în mod necesar valorificate ca lapte ecologic certificat, cu documente justificative. În practică, impactul efectiv poate fi mai redus, în funcție de cantitatea reală valorificată, de documentele depuse, de eligibilitatea beneficiarilor și de plafonul de minimis disponibil.

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că prezenta schemă se încadrează în regimul ajutoarelor de minimis în sectorul agricol. Începând cu modificările aduse prin Regulamentul (UE) 2024/3118, plafonul maxim de minimis este de 50.000 euro pentru o întreprindere unică, pe durata oricărei perioade de 3 ani.

Impactul bugetar efectiv al schemei va fi limitat prin două mecanisme cumulative:

- a) plafonul bugetar anual aprobat prin bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- b) plafonul individual de minimis aplicabil fiecărei întreprinderi unice.

Față de cele prezentate, am inițiat propunerea legislativă pe care o propunem spre dezbateră și adoptare Parlamentului României, în procedură de urgență.

LEGE

pentru aprobarea schemei „Ajutor de minimis pentru aplicarea Programului de susținere a producției de lapte ecologic certificat”

INIȚIATORI

Nr. crt.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1	CAJNE GHE-MATIES	AUR	
2	CILITIC IONEL	PSD	
3	VASCAN NOICU	PSD	
4	FLOREA GABRIEL	AUR	
5	SANDU USORICE	PSD	
6	JAMOILĂ ION	PSD	
7	GOVOR MIRCEA	PSD	
8	SCARLAT GEORGE	PNL	
9	MALYAR LORAND-BELINT	UDMR	
10	KOLCSAR KAROLY	UDMR	
11	Beclivan George Petru	Independent	
12	PTSCACI MIHI ALEXANDRU S.O.S.R.		
13	GOLDESCU IONEL	S.O.S.R.	
14	FRISCU IONELIA	AUR	
15	BOYDAN VELCESCU	AUR	
16	FRISCU FELIX	PSD	
17	COZMAN ALBULA	PSD	
18			
19			